

Convenția O.N.U. privind drepturile persoanelor cu dizabilități

Adunarea generală,

Evocând hotărârea acesteia 56/168 din 19 decembrie 2001 prin care stabilea un Comitet Ad-hoc, deschis participării tuturor statelor membre și observatorilor Națiunilor Unite, în vederea analizării propunerilor pentru o convenție internațională comprehensivă și integrală de promovare și protejare a drepturilor și demnității persoanelor cu dizabilități, în baza unei abordări holistice în munca prestată în domeniile de dezvoltare socială, drepturile omului și nediscriminare și ținând cont de recomandările Comisiei pentru Drepturile Omului și Comisiei pentru Dezvoltare Socială,

Evocând de asemenea hotărârile relevante anterioare acesteia, dintre care cea mai recentă a fost hotărârea 60/232 din 23 decembrie 2005, precum și hotărârile relevante ale Comisiei pentru Dezvoltare Socială și Comisiei pentru Drepturile Omului,

Apreciind contribuțiile valoroase aduse de organizațiile guvernamentale și neguvernamentale și de instituțiile naționale pentru drepturile omului la activitatea Comitetului Ad-hoc,

1. *Își exprimă aprecierea acesteia* față de faptul că s-a finalizat de Comitetul Ad-hoc elaborarea proiectului pentru Convenția pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și proiectul Protocolului Opțional la Convenție;

2. *Adoptă* Convenția pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități și Protocolul Opțional la Convenție anexat la prezenta hotărâre care se va deschide pentru semnare la Sediul Națiunilor Unite din New York, începând de la 30 martie 2007;

3. *Solicită* statelor membre să aibă în vedere semnarea și ratificarea Convenției și Protocolului Opțional ca o prioritate și își exprimă speranța că acestea vor intra în vigoare cât mai curând;

4. *Solicită* Secretarului General să asigure personalul și facilitățile necesare pentru îndeplinirea efectivă a funcțiilor Conferinței Statelor Parte și ale Comitetului conform Convenției și Protocolului Opțional după intrarea în vigoare a Convenției, precum și pentru diseminarea informațiilor despre Convenție și Protocolul Opțional;

5. *Solicită de asemenea* Secretarului General să implementeze treptat standardele și instrucțiunile pentru accesibilitatea facilităților și serviciilor sistemului Națiunilor Unite, având în vedere prevederile relevante ale Convenției, în special atunci când întreprinde reînnoiri;

6. *Solicită* agențiilor și organizațiilor Națiunilor Unite și invită organizațiile guvernamentale și neguvernamentale să depună eforturi pentru a disemina informațiile despre Convenție și Protocol Opțional și pentru a promova înțelegerea acestora;

7. *Solicită* Secretarului General să prezinte Adunării Generale, la cea de-a 62-a sesiune a acesteia un raport despre stadiul Convenției și Protocolului Opțional și implementarea prezentei hotărâri, într-un sub-articol intitulat „Convenția pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități”.

Anexa I

Convenția pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități

Preambul

Statele Părți la prezenta Convenție,

(a) *Evocând* principiile proclamate în Carta Națiunilor Unite în care se recunoaște demnitatea și valoarea inalienabilă și drepturile egale și inalienabile ale omului, ca fundament al libertății, dreptății și păcii în lume,

(b) *Recunoscând* faptul că în Declarația Drepturilor Omului și în Convențiile Internaționale pentru Drepturile Omului, precum și în Acordurile Internaționale, Națiunile Unite au fost de acord că orice persoană este îndreptățită să beneficieze de toate drepturile și libertățile prevăzute de acestea, fără nici un de

diferențiere,

(c) *Reafirmând* universalitatea, indivizibilitatea, interdependența și inter-relaționarea tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și necesitatea ca persoanelor cu dizabilități să li se garanteze dreptul de a beneficia pe deplin de acestea, fără discriminare,

(d) *Evocând* Acordul Internațional referitor la Drepturile Economice, Sociale și Culturale, Acordul Internațional privind Drepturile Civile și Politice, Convenția Internațională privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare Rasială, Convenția Internațională privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare împotriva Femeilor, Convenția împotriva Torturii și a altor Tratamente Rele, Crude, Inumane sau Degradante sau Pedepse, Convenția pentru Drepturile Copilului și Convenția Internațională pentru Protejarea Drepturilor Tuturor Muncitorilor Emigranți și ale Membrilor Familiilor acestora,

(e) *Recunoscând* faptul că dizabilitatea este un concept recent apărut și că ea rezultă din interacțiunea dintre persoanele cu deficiențe și barierele de atitudine și mediu care împiedică participarea lor deplină și eficientă în societate în condiții de egalitate cu ceilalți,

(f) *Recunoscând* importanța principiilor și îndrumărilor cuprinse în Programul Mondial de Acțiune privind Persoanele cu Dizabilități și în Regulile Standard privind Egalizarea Șanselor pentru Persoanele cu Dizabilități și influența lor în promovarea, formularea și evaluarea politicilor, planurilor, programelor și acțiunilor la nivel național, regional și internațional vizând continuarea egalizării șanselor persoanelor cu dizabilități,

(g) *Subliniind* importanța asimilării problemelor dizabilității ca parte integrantă a strategiilor relevante ale dezvoltării durabile,

(h) *Recunoscând de asemenea* faptul că discriminarea oricărei persoane pe criterii de dizabilitate este o încălcare a demnității și valorii inalienabile ale omului,

(i) *Recunoscând, pe de altă parte*, diversitatea persoanelor cu dizabilități,

(j) *Recunoscând* necesitatea de a promova și proteja drepturile omului pentru toate persoanele cu dizabilități, inclusiv pentru cele care au nevoie de mai mult suport,

(k) *Preocupate* de faptul că, în ciuda acestor instrumente și responsabilități diverse, persoanele cu dizabilități continuă să se confrunte cu bariere în participarea lor ca membri egali ai societății, precum și cu violări ale drepturilor omului, peste tot în lume,

(l) *Recunoscând* importanța cooperării internaționale pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale persoanelor cu dizabilități în toate țările, în special în țările în curs de dezvoltare,

(m) *Recunoscând* contribuțiile valoroase – existente și de perspectivă – aduse de persoanele cu dizabilități la bunăstarea generală și la diversitatea comunităților din care fac parte, precum și faptul că promovarea deplinului exercițiu al drepturilor omului și al libertăților fundamentale pentru persoanele cu dizabilități vor avea ca rezultat întărirea sentimentului lor de apartenență și dezvoltarea semnificativă în plan uman, social și economic ale societății, precum și eradicarea sărăciei,

(n) *Recunoscând* importanța, pentru persoanele cu dizabilități, a autonomiei personale și a independenței, inclusiv a libertății de decizie,

(o) *Având în vedere faptul* că persoanele cu dizabilități ar trebui să aibă posibilitatea să se implice activ în procesele de luare a deciziilor, în elaborarea de politici și programe, inclusiv a celor care-i privesc în mod direct,

(p) *Preocupate* de condițiile dificile cu care se confruntă persoanele cu dizabilități supuse unor forme multiple sau agravate de discriminare pe criterii de rasă, culoare, sex, limbă, religie, sau opinii politice ori de alt fel, origine națională, etnică, indigenă sau socială, proprietate, naștere, vârstă sau alt statut,

(q) *Recunoscând* faptul că femeile și fetele cu dizabilități sunt expuse adesea unui risc mai mare, atât în familie, cât și în afara acesteia, la violență, vătămare sau abuz, neglijare sau lipsa îngrijirilor, maltratare sau exploatare,

(r) *Recunoscând* faptul că minorii cu dizabilități ar trebui să se bucure pe deplin de toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului, în condiții de egalitate cu ceilalți copii, și reamintind obligațiile pe care și le-au asumat în acest scop Statele Părți la Convenția pentru Drepturile Copilului,

(s) *Subliniind* necesitatea de a integra principiul egalității sexelor în toate eforturile de promovare a deplinului exercițiu al drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către persoanele cu dizabilități,

(t) *Accentuând* faptul că majoritatea persoanelor cu dizabilități trăiesc în condiții de sărăcie și, în acest sens, recunoscând necesitatea esențială de a rezolva impactul negativ al sărăciei asupra persoanelor cu dizabilități,

(u) *Conștientă că o* protecție autentică a persoanelor cu dizabilități presupune condiții de pace și securitate bazate pe o deplină adeziune la scopurile și principiile Cartei Națiunilor Unite și pe respectarea instrumentelor drepturilor omului aplicabile, în special, în caz de conflict armat sau ocupație străină,

(v) *Recunoscând* importanța accesibilității la mediul fizic, social, economic și cultural, la sănătate și educație și la informare și comunicare, pentru a da posibilitatea persoanelor cu dizabilități să se bucure pe deplin de toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului,

(w) *Realizând faptul* că individul, având îndatoriri față de alți indivizi și față de comunitatea căreia îi aparține, are responsabilitatea de a lupta pentru promovarea și respectarea drepturilor recunoscute în Legislația Internațională privind Drepturile Omului,

(x) *Convinsă* că familia este celula de bază a societății și fundamentală a societății și are dreptul să fie protejată de societate și stat, și că persoanele cu dizabilități și membrii familiilor lor ar trebui să primească protecția și asistența necesară pentru a da posibilitatea familiilor să contribuie la exercitarea deplină și egală a drepturilor persoanelor cu dizabilități,

(y) *Convinsă* de faptul că o convenție internațională cuprinzătoare și integrantă de promovare și protecție a drepturilor și demnității persoanelor cu dizabilități va aduce o contribuție semnificativă la redresarea dezavantajului social profund al persoanelor cu dizabilități și va promova participarea acestora în domeniile: civil, politic, economic, social și cultural cu șanse egale, atât în țările în curs de dezvoltare, cât și în cele dezvoltate,

Au hotărât următoarele:

Articolul 1

Scop

Scopul prezentei Convenții este cel de a promova, proteja și asigura exercitarea deplină și egală a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului de către toate persoanele cu dizabilități și de a promova respectul pentru demnitatea inalienabilă a acestora.

Persoanele cu dizabilități sunt acele persoane care au deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale de durată care, în interacțiune cu diverse bariere pot îngreuna participarea deplină și efectivă a acestora în societate, pe baze egale cu ceilalți.

Articolul 2

Definiții

În sensul prezentei Convenții:

„Comunicare” include limbaje, afișare de text, Braille, comunicare tactilă, imprimare cu corp mare de literă, multimedia accesibile, precum și modalități de exprimare în scris, audio, în limbaj simplu, cititor uman și moduri augmentative și alternative, mijloace și formate de comunicare, inclusiv informație accesibilă și tehnologie de comunicare;

„Limbaj” include limbajele vorbite și ale semnelor și alte forme de limbaje non-verbale;

„Discriminare pe criterii de dizabilitate” înseamnă orice diferențiere, excludere sau restricție pe criterii de dizabilitate, care are ca scop sau efect subminarea sau anularea, recunoașterea, beneficiului sau

exercitării, în condiții de egalitate cu ceilalți, a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în domeniul politic, economic, social, cultural, civil sau în orice alt domeniu. Termenul include toate formele de discriminare, inclusiv refuzul de a asigura o amenajare rezonabilă;

„Adaptare rezonabilă” înseamnă modificarea și ajustările necesare și adecvate, care nu impun un efort disproporționat sau nejustificat, atunci când este necesar într-un caz particular, pentru a permite persoanelor cu dizabilități să se bucure sau să-și exercite, în condiții de egalitate cu ceilalți, toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului;

„Proiectare Universală” înseamnă proiectarea produselor, mediului, programelor și serviciilor, de așa manieră, încât să poată fi utilizate de către toate persoanele, pe cât este posibil, fără să fie nevoie de o adaptare sau de o proiectare specializate. „Proiectarea Universală” nu va exclude dispozitivele asistive pentru anumite grupuri de persoane cu dizabilități, atunci când este nevoie.

Articolul 3

Principii generale

Principiile prezentei Convenții vor fi:

- (a) Respectarea demnității inalienabile, a autonomiei individuale, inclusiv a libertății de a face propriile alegeri, și a independenței persoanelor;
- (b) Nediscriminarea;
- (c) Participarea și integrare efectivă în societate;
- (d) Respectul pentru diferență și acceptarea persoanelor cu dizabilități ca parte a diversității umane și a umanității;
- (e) Egalitatea de șanse;
- (f) Accesibilitatea;
- (g) Egalitatea între bărbați și femei;
- (h) Respectul pentru capacitățile în evoluție ale copiilor cu dizabilități și respectul pentru dreptul la proprie identitate al copiilor cu dizabilități.

Articolul 4

Obligații generale

1. Statele Părți se angajează să asigure și să promoveze exercitarea deplină a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului pentru toate persoanele cu dizabilități, fără nici un fel de discriminare pe criterii de dizabilitate. În acest scop, Statele Părți se angajează:

- (a) Să adopte toate măsurile adecvate legislative, administrative și de altă natură pentru implementarea drepturilor recunoscute prin prezenta Convenție;
- (b) Să ia toate măsurile corespunzătoare, inclusiv legislative, pentru a modifica sau abroga legile, reglementările, cutumele și practicile existente care constituie discriminare împotriva persoanelor cu dizabilități;
- (c) Să țină cont de protecția și promovarea drepturilor omului pentru persoanele cu dizabilități în toate politicile și programele;
- (d) Să se abțină de a se angaja în orice act sau practică ce contravine prezentei Convenții și să se asigure că autoritățile și instituțiile publice acționează în conformitate cu prezenta Convenție;
- (e) Să ia toate măsurile corespunzătoare pentru a elimina discriminarea pe criterii de dizabilitate de către orice persoană, organizație sau întreprindere privată;
- (f) Să inițieze sau să promoveze cercetarea și dezvoltarea bunurilor, serviciilor, echipamentelor și instalațiilor pe baza Proiectării Universale, așa cum aceasta este definită în articolul 2 al prezentei

Convenții, care ar presupune o adaptare minimă și la cel mai scăzut cost, pentru a răspunde nevoilor specifice ale persoanelor cu dizabilități, să încurajeze oferta și utilizarea acestora precum și Proiectarea Universală în elaborarea standardelor și instrucțiunilor;

(g) Să întreprindă sau să promoveze cercetarea și dezvoltarea și să promoveze oferta și utilizarea de noi tehnologii, inclusiv tehnologii informatice și de comunicații, dispozitive de suport pentru mobilitate, dispozitive și tehnologii asistive, adecvate persoanelor cu dizabilități, acordând prioritate tehnologiilor cu prețuri accesibile;

(h) Să furnizeze informații accesibile persoanelor cu dizabilități despre dispozitivele de suport pentru mobilitate, dispozitivele și tehnologiile asistive, inclusiv noile tehnologii, precum și alte forme de asistență, servicii de suport și facilități;

(i) Să susțină formarea profesioniștilor și a personalului care lucrează cu persoane cu dizabilități, în drepturile recunoscute în această Convenție, în vederea îmbunătățirii furnizării asistenței și serviciilor.

2. În privința drepturilor economice, sociale și culturale, fiecare Stat Parte se angajează să acționeze cu toate resursele disponibile și în cadrul cooperării internaționale, dacă este cazul, pentru a asigura, în mod progresiv, exercitarea deplină a acestor drepturi, fără a aduce vreun prejudiciu obligațiilor cu aplicabilitate imediată, cuprinse în prezenta Convenție, în concordanță cu legislația internațională.

3. În dezvoltarea și implementarea legislației și a politicilor de implementare a prezentei Convenții, ca și în alte procese de luare a deciziilor referitoare la problemele privitoare la persoanele cu dizabilități, Statele Părți se vor consulta îndeaproape cu persoanele cu dizabilități, inclusiv cu copiii cu dizabilități - prin organizațiile care îi reprezintă - și le vor implica activ.

4. Nimic din ceea ce conține prezenta Convenție nu va afecta vreo prevedere care este mai favorabilă respectării drepturilor persoanelor cu dizabilități și care poate fi cuprinsă în legislația unui Stat Parte sau în legislația internațională în vigoare pentru acel stat. Nu va exista nici o restricție sau derogare de la nici un drept al omului și de la nici o libertate fundamentală recunoscută sau existentă în oricare dintre Statele Părți la prezenta Convenție conform legii, convențiilor, reglementărilor sau cutumelor, sub pretextul că prezenta Convenție nu recunoaște asemenea drepturi sau libertăți sau că le recunoaște într-o mai mică măsură.

5. Prevederile prezentei Convenții se vor extinde asupra tuturor părților statelor federale, fără nici o limitare sau excepție.

Articolul 5

Egalitatea și nediscriminarea

1. Statele Părți recunosc faptul că toate persoanele sunt egale în fața legii și au dreptul la protecție egală, și beneficiază în condiții de egalitate de prevederile legii, fără nici o discriminare.

2. Statele Părți vor interzice toate tipurile de discriminare pe criterii de dizabilitate și vor garanta tuturor persoanelor cu dizabilități protecție juridică egală și eficientă împotriva discriminării de orice fel.

3. Pentru a promova egalitatea și a elimina discriminarea, Statele Părți vor lua toate măsurile adecvate pentru a se asigura adaptarea rezonabilă.

4. Măsurile specifice care sunt necesare pentru a accelera sau obține egalitatea de facto a persoanelor cu dizabilități nu vor fi considerate o discriminare în condițiile prezentei Convenții.

Articolul 6

Femei cu dizabilități

1. Statele Părți recunosc faptul că femeile și fetele sunt supuse discriminărilor multiple și în această privință vor lua măsuri pentru a se asigura că acestea beneficiază de toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului .

2. Statele Participante vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura pe deplin

dezvoltarea, progresul și realizarea femeilor pentru ca acestea să-și exercite și să se bucure drepturile și libertățile fundamentale ale omului prevăzute în prezenta Convenție.

Articolul 7

Copii cu dizabilități

1. Statele Părți vor lua toate măsurile necesare pentru a se asigura că minorii cu dizabilități se bucură pe deplin de toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului, în condiții de egalitate cu ceilalți copii.

2. În toate acțiunile care privesc copiii cu dizabilități, va fi luat în considerare cu prioritate interesul superior al copilului.

3. Statele Părți se vor asigura că acești copii cu dizabilități au dreptul de a-și exprima liber opiniile în toate chestiunile care îi privesc, ținându-se seamă de opiniile lor în funcție de vârsta și gradul de maturitate, în condiții de egalitate cu ceilalți copii, și că, în respectarea acestui drept, li se asigură asistența adecvată dizabilității și vârstei.

Articolul 8

Creșterea gradului de conștientizare

1. Statele Părți se angajează să adopte măsuri imediate, eficiente și adecvate pentru:

(a) Creșterea gradului de conștientizare în societate, inclusiv la nivelul familiei, în legătură cu persoanele cu dizabilități și pentru promovarea respectării drepturilor și demnității persoanelor cu dizabilități;

(b) Combaterea stereotipurilor, prejudecăților și practicilor dăunătoare la adresa persoanelor cu dizabilități, inclusiv cele pe criterii de sex și vârstă, în toate domeniile vieții;

(c) Promovarea cunoașterii capacităților și contribuțiilor persoanelor cu dizabilități.

2. Măsurile, în acest scop, includ:

(a) Inițierea și continuarea de campanii publice eficiente de conștientizare destinate:

(i) Să încurajeze receptivitatea față de drepturile persoanelor cu dizabilități;

(ii) Să încurajeze percepțiile pozitive și un grad mai mare de sensibilizare a societății față de persoanele cu dizabilități;

(iii) Să promoveze recunoașterea calificărilor, valorii și abilităților persoanelor cu dizabilități și a contribuției acestora la locul de muncă și pe piața muncii;

(b) Promovarea la toate nivelurile sistemului de educație, inclusiv la toți copiii, de la o vârstă fragedă, a unei atitudini de respect față de drepturile persoanelor cu dizabilități;

(c) Încurajarea tuturor organelor mass-media să prezinte persoanele cu dizabilități într-un mod conform cu scopul prezentei Convenții;

(d) Promovarea programelor de informare care să crească gradul de sensibilizare la problematica persoanelor cu dizabilități și la drepturile acestora.

Articolul 9

Accesibilitate

1. Pentru a da persoanelor cu dizabilități posibilitatea să trăiască independent și să participe pe deplin la toate aspectele vieții, Statele Părți vor lua măsurile adecvate pentru a asigura persoanelor cu dizabilități accesul, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologiile și sistemele informatice și de comunicații și la alte facilități și servicii deschise sau furnizate publicului, atât în zonele urbane, cât și rurale. Aceste măsuri, care includ identificarea

și eliminarea obstacolelor și barierelor față de accesibilitate, trebuie aplicate, printre altele la:

(a) Clădiri, drumuri, mijloace de transport și la alte facilități interioare și exterioare, inclusiv școli, locuințe, facilități medicale și locuri de muncă;

(b) Serviciile de informare, comunicații și de altă natură, inclusiv serviciile electronice și de urgență.

2. Statele Părți vor lua, de asemenea, măsuri potrivite pentru:

(a) A dezvolta, promulga și să monitoriza implementarea standardelor și instrucțiunilor minime pentru accesibilizarea facilităților și serviciilor deschise publicului sau oferite acestuia;

(b) A se asigura că entitățile private care oferă facilități și servicii deschise publicului sau oferite acestuia țin cont de toate aspectele legate de accesibilitate, pentru persoanele cu dizabilități;

(c) A asigura formarea persoanelor mandatate în problemele de accesibilitate cu care se confruntă persoanele cu dizabilități;

(d) A asigura, în clădiri și alte facilități publice, semne în limbaj Braille și formulare ușor de citit și de înțeles;

(e) A furniza forme active de asistență și intermediere, inclusiv ghizi, cititori și interpreți profesioniști de limbaj mimico-gestual, pentru a facilita accesibilitatea în clădiri și alte facilități publice;

(f) A promova alte forme adecvate de asistență și sprijin pentru persoanele cu dizabilități în vederea asigurării accesului acestora la informație;

(g) A promova accesul persoanelor cu dizabilități la tehnologii și sisteme informatice și de comunicații noi, inclusiv la Internet;

(h) A promova proiectarea, dezvoltarea, producerea și distribuirea de tehnologii și sisteme informatice și de comunicații accesibile, încă din fazele incipiente, astfel încât aceste tehnologii și sisteme să devină accesibile la costuri minime.

Articolul 10

Dreptul la viață

Statele Părți reafirmă că fiecare ființă umană are dreptul inalienabil la viață și vor lua toate măsurile necesare pentru se asigura că persoanele cu dizabilități se bucură efectiv de acest drept în condiții de egalitate cu ceilalți.

Articolul 11

Situații de risc și urgențe umanitare

Statele Părți vor lua, în conformitate cu obligațiile ce decurg din legislația internațională, inclusiv din legislația internațională umanitară și din legislația internațională a drepturilor omului, toate măsurile necesare pentru a asigura protecția și siguranța persoanelor cu dizabilități în situații de risc, inclusiv în situații de conflict armat, de urgențe umanitare și de apariție de dezastre naturale.

Articolul 12

Recunoaștere egalității în fața legii

1. Statele Părți reafirmă că persoanele cu dizabilități au dreptul la recunoașterea, oriunde, a capacității lor juridice.

2. Statele Părți vor recunoaște faptul că persoanele cu dizabilități se bucură de capacitate juridică în condiții de egalitate cu ceilalți, în toate domeniile vieții.

3. Statele Părți vor lua toate măsurile adecvate pentru a asigura accesul persoanelor cu dizabilități la sprijinul de care ar putea avea nevoie în exercitarea capacității lor juridice.

4. Statele Părți se vor asigura că toate măsurile legate de exercitarea capacității juridice prevăd

protecția adecvată și eficientă pentru prevenirea abuzurilor, conform legislației internaționale privind drepturile omului. O astfel de protecție va garanta că măsurile referitoare la exercitarea capacității juridice respectă drepturile, voința și preferințele persoanei, nu prezintă conflict de interese și nu au o influență necorespunzătoare, sunt proporționale și adaptate la situația persoanei, se aplică pentru cea mai scurtă perioadă posibilă și se supun revizuirii periodice de către o autoritate competentă, independentă și imparțială sau de către un organ juridic. Măsurile de protecție vor fi proporționale cu gradul în care asemenea măsuri afectează drepturile și interesele persoanei.

5. În conformitate cu prevederile acestui articol, Statele Părți vor lua toate măsurile adecvate și eficiente pentru a asigura dreptul egal al persoanelor cu dizabilități de a deține sau moșteni proprietăți, de a-și gestiona propriile venituri și de a avea acces egal la împrumuturi bancare, ipoteci și alte forme de credit financiar și se vor asigura că persoanele cu dizabilități nu sunt deposedate în mod arbitrar de proprietatea lor.

Articolul 13

Accesul la justiție

1. Statele Părți vor asigura acces efectiv la actul de justiție pentru persoanele cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, inclusiv prin asigurarea de înlesniri de ordin procedural, și adecvate vârstei, pentru a le facilita să aibă un rol efectiv ca participanți direcți și indirecti, inclusiv ca martori, în toate procedurile legale, inclusiv etapele de investigație și alte etape preliminare.

2. Pentru a sprijini accesul efectiv la actul de justiție al persoanelor cu dizabilități, Statele Părți vor promova formarea corespunzătoare a celor care lucrează în domeniul administrării justiției, inclusiv a personalului din poliție și penitenciare.

Articolul 14

Libertatea și siguranța persoanei

1. Statele Părți se vor asigura că persoanele cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți:

(a) Se bucură de dreptul la libertate și siguranță a persoanei;

(b) Nu sunt lipsite de libertate în mod ilegal sau arbitrar și că orice lipsire de libertate se face conform legii și că existența unei dizabilități nu va justifica în nici un fel lipsirea de libertate.

2. Statele Părți se vor asigura că, în cazul în care persoanele cu dizabilități sunt lipsite de libertate, ca urmare a oricărui proces, acestea au dreptul în condiții de egalitate cu ceilalți la garanții, conform legislației internaționale privind drepturile omului, și că vor fi tratate în conformitate cu obiectivele și principiile prezentei Convenții, inclusiv prin asigurarea unor adaptări rezonabile.

Articolul 15

Nimeni nu poate fi supus torturii și nici unui fel de pedeapsă sau de tratament crud, inuman sau degradant

1. Nimeni nu poate fi supus torturii și nici unui fel de tratament crud, inuman sau degradant. În mod special, nimeni nu va fi supus, fără consimțământul său liber exprimat, unei experiențe medicale sau științifice.

2. Statele Părți vor lua toate măsurile legislative, administrative, judiciare sau alte măsuri pentru a preveni ca persoanele cu dizabilități să fie supuse torturii și la nici un fel de pedeapsă sau tratament crud, inuman sau degradant, în condiții de egalitate cu ceilalți.

Articolul 16

Nimeni nu poate fi supus exploatării, violenței și abuzului

1. Statele Părți vor lua toate măsurile legislative, administrative, sociale, educative și alte măsuri adecvate, pentru a proteja persoanele cu dizabilități, atât în familie, cât și în afara acesteia, împotriva tuturor

formelor de exploatare, violență și abuz, incluzând aspectele de gen.

2. Statele Părți vor lua de asemenea toate măsurile adecvate pentru a preveni orice formă de exploatare, violență și abuz, asigurând printre altele forme de asistență și sprijin, în funcție de sex și vârstă, pentru persoanele cu dizabilități, familiile și îngrijitorii lor, inclusiv prin furnizarea de informații și educație despre modul în care se pot evita, recunoaște și raporta cazurile de exploatare, violență și abuz. Statele Părți se vor asigura că serviciile de protecție răspund problemelor de vârstă, sex și dizabilitate.

3. Pentru a preveni apariția oricăror forme de exploatare, violență și abuz, Statele Părți se vor asigura că toate facilitățile și programele destinate să servească persoanelor cu dizabilități sunt eficient monitorizate de autorități independente.

4. Statele Părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a promova recuperarea fizică, cognitivă și psihologică, reabilitarea și reintegrarea socială a persoanelor cu dizabilități care devin victime ale oricărei forme de exploatare, violență și abuz, inclusiv prin acordarea de servicii de protecție. Recuperarea și reintegrarea vor avea loc într-un mediu care favorizează sănătatea, bunăstarea, respectul de sine, demnitatea și autonomia persoanei și ține cont de necesitățile specifice sexului și vârstei.

5. Statele Părți vor implementa legi și politici eficiente, inclusiv legislație și politici axate pe problematica femeii și a copilului pentru a asigura identificarea, investigarea și judecarea, atunci când este necesar, a cazurilor de exploatare, violență și abuz împotriva persoanelor cu dizabilități.

Articolul 17

Protejarea integrității persoanei

Fiecare persoană cu dizabilități are dreptul la respectarea dreptului la integritate fizică și mentală, în condiții de egalitate cu ceilalți

Articolul 18

Libertatea de mișcare și de naționalitatea

1. Statele Părți vor recunoaște dreptul persoanelor cu dizabilități la libertate de mișcare și la o naționalitate, libertatea de a-și alege rezidența și dreptul la o naționalitate, în condiții de egalitate cu ceilalți, inclusiv prin asigurarea că persoanele cu dizabilități:

(a) Au dreptul să obțină și să-și schimbe naționalitatea și nu sunt lipsite de naționalitatea lor în mod arbitrar sau pe criterii de dizabilitate;

(b) Nu sunt lipsite, pe criterii de dizabilitate, de capacitatea de a obține, deține și utiliza acte care le atestă naționalitatea alte documente de identificare, ori de a utiliza proceduri relevante, cum ar fi cele de imigrare, care pot fi necesare pentru a facilita exercitarea dreptului la libertatea de mișcare;

(c) Sunt libere să părăsească orice țară, inclusiv pe cea proprie;

(d) Nu sunt lipsite, în mod arbitrar sau pe criterii de dizabilitate, de dreptul de a intra în propria țară.

2. Copiii cu dizabilități vor fi înregistrați imediat după naștere și vor avea dreptul, prin naștere, la un nume, dreptul de a obține o naționalitate și, pe cât posibil, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi îngrijiți de aceștia.

Articolul 19

Traitul independent și integrarea în comunitate

Statele Părți la această Convenție recunosc dreptul egal al tuturor persoanelor cu dizabilități de a trăi în comunitate, cu șanse egale cu ale celorlalți, și vor lua măsuri eficiente și adecvate pentru a se asigura că persoanele cu dizabilități se bucură pe deplin de acest drept și de deplina integrare în comunitate și participare la viața acesteia, inclusiv asigurându-se că:

(a) Persoanele cu dizabilități au posibilitatea de a-și alege locul de rezidență, unde și cu cine să trăiască, în condiții de egalitate cu ceilalți, și nu sunt obligate să trăiască într-un anumit mediu de viață;

(b) Persoanele cu dizabilități au acces la o gamă de servicii la domiciliu, rezidențiale și alte servicii comunitare de suport, inclusiv la asistență personală necesară pentru un mod de viață protejat și pentru integrare în comunitate, ca și pentru prevenirea izolării sau segregării de comunitate;

(c) Serviciile și facilitățile comunitare pentru populație în general sunt disponibile în aceeași măsură persoanelor cu dizabilități și răspund nevoilor acestora.

Articolul 20

Mobilitatea personală

Statele Părți vor lua măsuri eficiente pentru a asigura o mobilitate personală, cu cel mai înalt grad de independență posibil, pentru persoanele cu dizabilități, inclusiv prin:

(a) Facilitarea mobilității personale a persoanelor cu dizabilități în modul și în momentul ales de acestea și la un cost accesibil;

(b) Facilitarea accesului persoanelor cu dizabilități la mijloace, dispozitive de mobilitate de calitate, tehnologii asistive și forme active de asistență și intermediere, inclusiv prin punerea acestora la dispoziția lor, la un cost accesibil;

(c) Furnizarea de formare pentru dezvoltarea de abilități de mobilitate a persoanelor cu dizabilități și pentru personalul specializat care lucrează cu persoanele cu dizabilități;

(d) Încurajarea entităților care produc dispozitive de suport pentru mobilitate, dispozitive și tehnologii asistive, să țină cont de toate aspectele legate de mobilitatea persoanelor cu dizabilități.

Articolul 21

Libertatea de expresie, dreptul la opinie și accesul la informație

Statele Părți vor lua toate măsurile adecvate pentru a se asigura că persoanele cu dizabilități își pot exercita dreptul la libertatea de expresie și la opinie, inclusiv libertatea de a căuta, primi și împărtăși informații și idei, în condiții de egalitate cu ceilalți, prin toate metodele de comunicare alese de ele, după cum sunt definite în articolul 2 din prezenta Convenție, inclusiv prin:

(a) Furnizarea informațiilor destinate publicului larg, către persoanele cu dizabilități, în formate accesibile și cu tehnologii adecvate diverselor tipuri de dizabilități, la timp și fără cost suplimentar;

(b) Acceptarea și facilitarea, în relațiile oficiale, a utilizării limbajelor mimico-gestuale, scrierii Braille, comunicării augmentative și alternative, și a tuturor celorlalte mijloace, moduri și formate de comunicare accesibile, în funcție de opțiunea proprie;

(c) Încurajarea organismelor private care prestează servicii către publicul larg, inclusiv prin intermediul internetului, să furnizeze informații și servicii în formate accesibile și ușor de utilizat pentru persoanele cu dizabilități;

(d) Încurajarea mass-media, inclusiv a furnizorilor de informații prin internet, să-și facă serviciile accesibile pentru persoanele cu dizabilități;

(e) Recunoașterea și promovarea limbajelor mimico-gestuale.

Articolul 22

Dreptul la intimitate

1. Nici o persoană cu dizabilități, indiferent de locul sau tipul de reședință, nu va fi supusă intruziunii arbitrare sau nelegale în intimitatea, familia, căminul sau corespondența sa, sau la alte tipuri de comunicare, ori atacurilor ilegale la onoarea și reputația sa. Persoanele cu dizabilități au dreptul la protecția legii împotriva unor asemenea intruziuni sau atacuri.

2. Statele Părți vor proteja confidențialitatea informațiilor relative la datele personale, medicale și de reabilitare ale persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți.

Articolul 23

Respectul pentru cămin și familie

1. Statele Părți vor lua măsuri eficiente și adecvate pentru a elimina discriminarea împotriva persoanelor cu dizabilități în toate chestiunile referitoare la căsătorie, familie, statutul de părinte și relațiile interpersonale, în condiții de egalitate cu ceilalți, astfel încât să asigure:

(a) Recunoașterea dreptului tuturor persoanelor cu dizabilități care sunt la vârsta căsătoriei de a se căsători și a întemeia o familie în baza consimțământului liber și deplin al viitorilor soți;

(b) Recunoașterea dreptului persoanelor cu dizabilități de a decide liber și responsabil asupra numărului de copii și a intervalului dintre nașteri și dreptului de a avea acces la informații corespunzătoare vârstei, la educație referitoare la reproducere și planificare familială și la mijloacele necesare care le oferă posibilitatea de a-și exercita aceste drepturi;

(c) Persoanele cu dizabilități, inclusiv copiii, își păstrează fertilitatea în condiții de egalitate cu ceilalți.

2. Statele Părți vor asigura respectarea drepturilor și responsabilităților persoanelor cu dizabilități, în legătură cu instituția tutelară, custodie, adoptarea copiilor sau altele asemenea, atunci când aceste concepte există în legislația națională; în toate cazurile va avea prioritate interesul superior al copilului. Statele Părți vor acorda asistență adecvată persoanelor cu dizabilități în îndeplinirea responsabilităților care le revin în creșterea copiilor lor.

3. Statele Părți vor asigura, copiilor cu dizabilități, drepturi egale în viața de familie. În vederea exercitării acestor drepturi și pentru a preveni tănuirea, abandonarea, neglijarea și segregarea copiilor cu dizabilități, Statele Părți se vor angaja să furnizeze din timp informații complete, servicii și asistență copiilor cu dizabilități și familiilor acestora.

4. Statele Părți se vor asigura că un copil nu va fi separat de părinții lui împotriva voinței sale, exceptând cazul în care autoritățile cu competență în revizuire judiciară stabilesc, în conformitate cu legea și procedurile în vigoare, că această separare este necesară în interesul superior al copilului. Copilul nu va fi separat în nici un caz de părinți pe criterii de dizabilitate, fie a copilului, fie a unuia sau ambilor părinți.

5. Atunci când familia restrânsă nu poate îngriji un copil cu dizabilități, Statele Părți vor depune toate eforturile pentru a asigura îngrijirea alternativă în cadrul familiei largite și, în cazul în care aceasta nu este posibil, în cadrul comunității, într-un mediu de tip familial.

Articolul 24

Educația

1. Statele Părți recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități la educație. În vederea realizării acestui drept, fără discriminare și cu respectarea principiului egalității de șanse, Statele Părți vor asigura un sistem educațional incluziv la toate nivelurile, precum și învățarea pe tot parcursul vieții, îndreptate spre:

(a) A-și dezvolta pe deplin potențialul uman, simțul demnității și stimei de sine, spre consolidarea respectului pentru drepturile și libertățile fundamentale ale omului și pentru diversitatea umană;

(b) A-și dezvolta personalitatea, talentele și creativitatea proprii persoanelor cu dizabilități, precum și a abilităților lor mentale și fizice, la potențial maxim;

(c) A da posibilitatea persoanelor cu dizabilități să participe efectiv la o societate liberă.

2. În îndeplinirea acestui drept, Statele Părți se vor asigura că:

(a) Persoanele cu dizabilități nu sunt excluse din sistemul general de educație pe criterii de dizabilitate, iar copiii cu dizabilități nu sunt excluși din învățământul primar gratuit și obligatoriu sau din învățământul secundar din cauza dizabilității;

(b) Persoanele cu dizabilități au acces la învățământ primar incluziv, de calitate și gratuit, și la

învățământ secundar, în condiții de egalitate cu ceilalți, în comunitățile în care trăiesc;

(c) Se asigură adaptarea rezonabilă a condițiilor la nevoile individuale;

(d) Persoanele cu dizabilități primesc sprijinul necesar, în cadrul sistemului general de educație, pentru a li se facilita o educație eficientă;

(e) Se iau măsuri eficiente de sprijin individualizat care să optimizeze progresul școlar și socializarea în conformitate cu obiectivul de integrare deplină.

3. Statele Părți vor asigura persoanelor cu dizabilități posibilitatea să-și dezvolte competențe care să le faciliteze participarea deplină și egală a la procesul de învățământ și ca membri ai comunității. În acest scop, Statele Părți vor lua măsurile adecvate, inclusiv prin:

(a) Facilitarea învățării caracterelor Braille, a sistemelor alternative de scriere, a mijloacelor augmentative și alternative, a mijloacelor și formelor de comunicare și orientare și a aptitudinilor de mobilitate precum și facilitarea susținerii și mentoratului între cei de aceeași condiție;

(b) Facilitarea învățării limbajului mimico-gestual și promovarea identității lingvistice a persoanelor cu deficiențe de auz;

(c) Asigurarea educației persoanelor, și mai ales a copiilor, care sunt nevăzători, surzi sau cu surdo-cecitate, prin cele mai adecvate și individualizate limbaje căi și modalități precum și în medii care să le favorizeze o maximă dezvoltare școlară și socială.

4. Pentru a sprijini exercitarea acestui drept, Statele Părți vor lua măsurile adecvate prin angajarea de profesori, inclusiv profesori cu dizabilități, calificați în limbajul mimico-gestual și/sau Braille, și prin formarea profesioniștilor și personalului care lucrează la toate nivelurile educaționale. O astfel de formare va presupune cunoașterea problematicii dizabilității și utilizarea modalităților, mijloacelor și formatelor augmentative și alternative adecvate de comunicare, a tehnicilor educaționale și a materialelor potrivite pentru susținerea persoanelor cu dizabilități.

5. Statele Părți se vor asigura că persoanele cu dizabilități pot avea acces la educație generală superioară, formare vocațională, educație pentru adulți și educație permanentă, fără discriminare și în condiții de egalitate cu ceilalți. În acest scop, Statele Părți se vor asigura că persoanelor cu dizabilități li se asigură adaptări adecvate.

Articolul 25

Sănătatea

Statele Părți recunosc că persoanele cu dizabilități au dreptul să se bucure de cel mai înalt standard de sănătate, fără discriminare pe criterii de dizabilitate. Statele Părți vor lua toate măsurile adecvate pentru a asigura accesul persoanelor cu dizabilități la serviciile de sănătate care acordă atenție problemelor specifice sexului, inclusiv recuperarea stării de sănătate. În special, Statele Părți vor:

(a) Furniza persoanelor cu dizabilități aceeași gamă de servicii, la același nivel de calitate și standard de îngrijire și programe medicale gratuite ori la preturi accesibile, precum și programe similare cu cele furnizate celorlalte persoane, inclusiv în domeniul sănătății sexuale și reproductive și al programelor publice de sănătate pentru populație;

(b) Furniza acele servicii de sănătate specifice, necesare persoanelor cu dizabilități, inclusiv servicii adecvate de diagnosticare și de intervenție timpurie și servicii menite să prevină riscul apariției altor dizabilități, inclusiv în rândul copiilor și persoanelor vârstnice;

(c) Furniza aceste servicii de sănătate cât mai aproape posibil de comunitățile în care trăiesc aceste persoane, inclusiv în mediul rural;

(d) Solicita profesioniștilor din domeniul medical să furnizeze, persoanelor cu dizabilități, îngrijire de aceeași calitate ca și celorlalți, inclusiv pe baza consimțământului conștient și liber exprimat, printre altele, prin creșterea gradului de conștientizare privind drepturile omului, demnitatea, autonomia și nevoile persoanelor cu dizabilități, prin instruire și prin promovarea de standarde etice în domeniul

serviciilor de sănătate publice și private;

(e) Interzice discriminarea persoanelor cu dizabilități în ceea ce privește dreptul la asigurare de sănătate sau de viață, în cazul în care legislația națională permite acest lucru, accesul la acest tip de asigurări realizându-se într-o manieră corectă și adecvată;

(f) Împiedică orice refuz discriminator de acordare a îngrijirilor de sănătate, ori a serviciilor medicale, sau a unor alimente ori lichide pe criterii de dizabilitate.

Articolul 26

Abilitare și reabilitare

1. Statele Părți vor lua măsurile eficiente și adecvate, inclusiv prin sprijinul acordat între persoane cu aceleași probleme, pentru a permite persoanelor cu dizabilități să obțină și să-și mențină maximum de autonomie, sa-si dezvolte pe deplin potențialul fizic, mintal, social și profesional și să realizeze o deplină integrare și participare în toate aspectele vieții. În acest scop, Statele Părți vor organiza, consolida și extinde servicii și programe de abilitare și reabilitare complexe, în special în domeniul sănătății, al încadrării în muncă, al educației și al serviciilor sociale, astfel încât aceste servicii și programe:

(a) Să înceapă, într-un stadiu cât mai de timpuriu posibil, și să se bazeze pe evaluarea multidisciplinară a nevoilor și a abilităților individuale.

(b) Să sprijine participarea și integrarea în comunitate și în toate aspectele societății, pe baza liberului consimțământ și să fie disponibile cât mai aproape posibil de comunitatea în care trăiesc, inclusiv în mediul rural.

2. Statele Părți vor promova dezvoltarea formării inițiale și continue pentru profesioniștii și personalul care lucrează în serviciile de abilitare și reabilitare.

3. Statele Părți vor promova oferta, cunoașterea și utilizarea echipamentelor și tehnologiilor concepute pentru persoanele cu dizabilități, care vizează adaptarea și readaptarea lor.

Articolul 27

Munca și încadrarea în muncă

1. Statele Părți recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități de a munci în condiții de egalitate cu ceilalți; aceasta include dreptul la oportunitatea de a-și câștiga existența prin exercitarea unei activități liber alese sau acceptate pe piața muncii, într-un mediu de lucru deschis, incluziv și accesibil persoanelor cu dizabilități. Statele Părți vor proteja și promova dreptul la muncă, inclusiv pentru cei care dobândesc o dizabilitate pe durata angajării, prin luarea de măsuri adecvate, inclusiv de ordin legislativ, printre altele, pentru:

(a) A interzice discriminarea pe criterii de dizabilitate referitoare la toate aspectele și formele de încadrare în muncă, inclusiv la condițiile de recrutare, angajare și menținere în muncă, la progresul în carieră și la condiții de sănătate și securitate la locul de muncă;

(b) A proteja drepturile persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, din punct de vedere al condițiilor corecte și favorabile de muncă, inclusiv al oportunităților și remunerației egale pentru muncă egală, al condițiilor de sănătate și securitate la locul de muncă, al protecției împotriva hărțuirii și prin reglementarea conflictelor;

(c) A se asigura că persoanele cu dizabilități sunt capabile să-și exercite dreptul la muncă și drepturile sindicale în condiții de egalitate cu ceilalți;

(d) A permite persoanelor cu dizabilități posibilitatea să aibă acces efectiv la programele generale de orientare tehnică și vocațională, la servicii de plasare și formare profesională și continuă;

(e) A promova, pe piața muncii, oportunitățile de angajare și de progres în carieră pentru persoanele cu dizabilități și a oferi asistență în căutarea, obținerea și menținerea unui loc de muncă, pentru și pentru revenirea la locul de muncă.

(f) A promova oportunitățile pentru activități independente, dezvoltarea spiritului antreprenorial, dezvoltarea de cooperative și începerea unei afaceri proprii;

(g) A angaja persoane cu dizabilități în sectorul public;

(h) A promova angajarea persoanelor cu dizabilități în sectorul privat prin politici și măsuri adecvate, care să includă programe de acțiune pozitive, stimulente și alte măsuri;

(i) A se asigura că se oferă adaptări adecvate persoanelor cu dizabilități, la locul de muncă;

(j) A încuraja obținerea, de către persoanele cu dizabilități, a unei experiențe în muncă, pe piața liberă a forței de muncă;

(k) A promova reabilitarea vocațională și profesională, menținerea locului de muncă și programele de reîncadrare în muncă pentru persoanele cu dizabilități.

2. Statele Părți se vor asigura că persoanele cu dizabilități nu sunt ținute în sclavie sau servitute și sunt protejate, în condiții de egalitate cu ceilalți, împotriva muncii forțate sau obligatorii.

Articolul 28

Standarde de viață și de protecție socială adecvate

1. Statele Părți recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități la un standard adecvat de viață pentru ele și familiile lor, inclusiv la alimentație, îmbrăcăminte și locuință adecvate și la îmbunătățirea continuă a condițiilor de trai, și vor lua măsurile necesare pentru a proteja și promova exercitarea acestui drept fără discriminare pe criterii de dizabilitate.

2. Statele Părți recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități la protecție socială și posibilitatea de a se bucura de acest drept fără discriminare pe criterii de dizabilitate și vor lua măsurile adecvate pentru a proteja și promova respectarea acestui drept, inclusiv măsuri pentru:

(a) A asigura accesul egal al persoanelor cu dizabilități la servicii de apă potabilă și a asigura accesul la servicii adecvate și accesibile ca preț, la dispozitive și alte tipuri de asistență pentru nevoile aferente dizabilității;

(b) A asigura accesul persoanelor cu dizabilități, în special al femeilor și fetelor cu dizabilități, și al persoanelor vârstnice cu dizabilități, la programe de protecție socială și la programe anti-sărăcie;

(c) A asigura accesul persoanelor cu dizabilități și al familiilor lor care trăiesc în sărăcie, la asistență financiară pentru dizabilitate, din partea statului, inclusiv formare, consiliere, asistență financiară și servicii de îngrijire temporară adecvate;

(d) A asigura accesul persoanelor cu dizabilități la programele publice de locuințe;

(e) A asigura accesul egal al persoanelor cu dizabilități la programele de pensionare și la beneficiile aferente.

Articolul 29

Participarea la viața politică și publică

Statele Părți vor garanta persoanelor cu dizabilități drepturi politice și posibilitatea de a beneficia de acestea, în condiții de egalitate cu alții, și se angajează:

(a) Să se asigure că persoanele cu dizabilități pot participa efectiv și deplin la viața politică și publică, în condiții de egalitate cu ceilalți, în mod direct sau prin reprezentanți liber aleși, inclusiv au dreptul și oportunitatea de a alege și de a fi alese, printre altele, prin:

(i) Asigurarea de proceduri, facilități și materiale de vot adecvate, accesibile și ușor de înțeles și utilizat;

(ii) Protejarea dreptului persoanelor cu dizabilități de a vota prin vot secret la alegerile și referendumurile publice, fără intimidare, și să candideze la alegeri, să fie aleși și să îndeplinească orice

funcție publică, la toate nivelurile guvernului, facilitând utilizarea tehnologiilor asistive și tehnologii noi, acolo unde este cazul;

(iii) Garantarea exprimării libere a voinței persoanelor cu dizabilități ca electori și, în acest scop, dacă este cazul, la solicitarea acestora, să permită asistarea la votarea de către o persoană la alegerea lor;

(b) Să promoveze în mod activ un mediu în care persoanele cu dizabilități pot participa efectiv și pe deplin la gestionarea afacerilor publice, fără discriminare și în condiții de egalitate cu ceilalți, și să încurajeze participarea lor la afacerile publice, inclusiv:

(i) Să activeze în cadrul organizațiilor neguvernamentale și asociațiilor care se ocupă de viața publică și politică a țării și la activitățile și administrarea partidelor politice;

(ii) Să formeze și să adere la organizații ale persoanelor cu dizabilități la nivel internațional, național, regional și local.

Articolul 30

Participarea la viața culturală, activități de recreere, timp liber și sport

1. Statele Părți recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități de a participa, în condiții de egalitate cu ceilalți, la viața culturală și vor lua toate măsurile adecvate pentru a se asigura că persoanele cu dizabilități:

(a) Beneficiază de acces la materialele culturale în formate accesibile;

(b) Beneficiază de acces la programe de televiziune, filme, teatre și alte activități culturale, în formate accesibile;

(c) Beneficiază de acces în locuri în care au loc reprezentații sau servicii culturale, cum ar fi teatre, muzee, cinematografe, biblioteci și servicii turistice și, pe cât posibil, beneficiază de acces la monumente și situri de importanță culturală națională.

2. Statele Părți vor lua măsurile corespunzătoare pentru a da posibilitatea persoanelor cu dizabilități să-și poată dezvolta și utiliza potențialul creator, artistic și intelectual, nu numai în beneficiu propriu, ci și beneficiul societății.

3. Statele Părți vor lua toate măsurile corespunzătoare, în conformitate cu legislația internațională, pentru a se asigura că legile care protejează drepturile de proprietate intelectuală nu constituie o barieră nerezonabilă sau discriminatorie pentru accesul persoanelor cu dizabilități la materialele culturale.

4. Persoanele cu dizabilități vor avea dreptul, în condiții de egalitate cu ceilalți, la recunoașterea și susținerea identității lor culturale și lingvistice specifice, inclusiv a limbajelor mimico-gestuale și culturii persoanelor cu deficiențe de auz.

5. Pentru ca persoanele cu dizabilități să poată participa, în condiții de egalitate cu ceilalți, la activități de recreere, de timp liber și sportive, Statele Părți vor lua măsurile corespunzătoare pentru:

(a) A încuraja și promova participarea, cât de mult este posibil, a persoanelor cu dizabilități la desfășurarea de activități sportive de masă, la toate nivelurile;

(b) A se asigura că persoanele cu dizabilități au posibilitatea să organizeze, dezvolte și să participe la activități sportive și de timp liber specifice dizabilității și, în acest scop, să încurajeze furnizarea, în condiții de egalitate cu ceilalți, de instruire, antrenament și resurse corespunzătoare;

(c) A se asigura că persoanele cu dizabilități au acces la locurile unde se desfășoară activități sportive, de timp liber și turistice;

(d) A asigura accesul și participarea copiilor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la joacă, activități de timp liber și sportive, inclusiv la activități specifice din sistemul școlar;

(e) A se asigura că persoanele cu dizabilități au acces la serviciile furnizate de cei implicați în organizarea activităților de recreere, turistice, de timp liber și sportive.

Articolul 31

Statistici și colectarea datelor

1. Statele Părți se angajează să colecteze informațiile corespunzătoare, inclusiv date statistice și de cercetare, pentru a avea posibilitatea să formuleze și implementeze politici care să conducă la intrarea în vigoare a prezentei Convenții. Procesul de colectare și păstrare a acestor informații se va:

(a) Conformă măsurilor de protecție stabilite de lege, inclusiv de legislația referitoare la protejarea datelor, pentru a asigura confidențialitatea și respectarea intimității persoanele cu dizabilități;

(b) Conformă normelor internațional acceptate de protecție a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului și principiilor etice referitoare la colectarea și utilizarea statisticilor.

2. Informațiile colectate conform acestui articol vor fi sortate și furnizate în funcție de necesități și vor fi utilizate pentru a ajuta la evaluarea implementării obligațiilor Statelor Părți, care decurg din prezenta Convenție, și la identificarea și rezolvarea barierelor cu care se confruntă persoanele cu dizabilități în exercitarea drepturilor lor.

3. Statele Părți își vor asuma responsabilitatea pentru diseminarea acestor statistici și vor asigura accesibilitatea acestora în aceeași măsură pentru persoanele cu dizabilități ca și pentru alte persoane.

Articolul 32

Cooperarea internațională

1. Statele Părți recunosc importanța cooperării internaționale și a promovării acesteia în susținerea eforturilor pentru îndeplinirea scopului și obiectivelor prezentei Convenții și vor lua toate măsurile potrivite și eficiente în această privință, între State și cadrul acestora și, dacă este cazul, în parteneriat cu organizații internaționale și regionale relevante și cu societatea civilă, în special cu organizații ale persoanelor cu dizabilități. Aceste măsuri pot include, printre altele:

(a) O cooperare internațională, care include programele de dezvoltare internațională, inclusiv și accesibilă persoanelor cu dizabilități;

(b) Facilitare și sprijin pentru dezvoltarea capacității, inclusiv prin schimbul și diseminarea de informații, experiențe, programe de formare și de bune practici;

(c) Facilitarea cooperării în cercetare și accesul la cunoștințe științifice și tehnice;

(d) Furnizarea de asistență tehnică și economică, după caz, inclusiv prin facilitarea accesului la tehnologie asistivă și schimburile în acest domeniu, precum și prin transfer de tehnologie.

2. Prevederile acestui articol nu aduc prejudiciu obligativității ca fiecare Stat Parte să-și îndeplinească obligațiile ce decurg din prezenta Convenție.

Articolul 33

Implementarea și monitorizarea națională

1. Conform sistemului acestora de organizare, Statele Părți vor desemna unul sau mai multe puncte de contact în cadrul guvernului pentru probleme referitoare la implementarea prezentei Convenții și vor acorda atenția cuvenită stabilirii sau desemnării unui mecanism de coordonare în cadrul guvernului pentru a facilita măsurile aferente, în diferite sectoare și la diferite niveluri.

2. Statele Părți, în conformitate cu propriile sisteme juridice și administrative, își vor menține, consolida, desemna sau stabili fiecare un cadru care să includă unul sau mai multe mecanisme independente, după cum este cazul, pentru a promova, proteja și monitoriza implementarea prezentei Convenții. La desemnarea sau stabilirea unui asemenea mecanism, Statele Părți vor ține cont de principiile relative la statutul și funcționarea instituțiilor naționale pentru protecția și promovarea drepturilor omului.

3. Societatea civilă, în special persoanele cu dizabilități și organizațiile reprezentative ale acestora, vor fi implicate și vor participa deplin la procesul de monitorizare.

Articolul 34

Comitetul pentru drepturile persoanelor cu dizabilități

1. Se va constitui un Comitet pentru drepturile persoanelor cu dizabilități (numit în continuare „Comitetul”), care va desfășura funcțiile prevăzute în continuare.

2. Comitetul va fi alcătuit, în momentul intrării în vigoare a prezentei Convenții, din doisprezece experți. După alte șaizeci de ratificări sau aderări la Convenție, numărul membrilor în Comitet va crește cu șase membri, atingând un număr maxim de optsprezece membri.

3. Membrii Comitetului vor acționa în nume propriu și vor avea o înaltă ținută morală, cu competență și experiență recunoscute în domeniul acoperit de prezenta Convenție. La nominalizarea candidaților lor, Statele Părți sunt invitate să țină cont de prevederea stabilită în articolul 4 alin. 3 din prezenta Convenție.

4. Membrii Comitetului vor fi aleși de Statele Părți, acordând atenție distribuției geografice echitabile, reprezentării diferitelor forme de civilizație și a principalelor sisteme juridice, reprezentării echilibrate pe criterii de gen și participării experților cu dizabilități.

5. Membrii Comitetului vor fi aleși prin vot secret dintr-o listă de persoane nominalizate de Statele Părți dintre conaționali lor, în adunări ale Conferinței Statelor Părți. La acele întâlniri, pentru care două treimi din Statele Părți constituie un cvorum, persoanele alese în Comitet vor fi cele care obțin cel mai mare număr de voturi și majoritatea absolută din voturile reprezentanților Statelor Părți prezente și cu drept de vot.

6. Procesul inițial de alegere se va ține nu mai târziu de șase luni după data intrării în vigoare a prezentei Convenții. Cu cel puțin patru luni înainte de data fiecărei alegeri, Secretarul General al Națiunilor Unite va transmite o scrisoare Statelor Părți invitându-le să depună nominalizările în termen de două luni. Secretarul General va întocmi ulterior o listă în ordine alfabetică a tuturor persoanelor nominalizate astfel și o va înainta Statelor Părți la prezenta Convenție.

7. Membrii Comitetului vor fi aleși pentru un mandat de patru ani. Aceștia vor putea fi realeși o singură dată. Totuși, mandatul a șase dintre membri aleși la prima alegere va expira la sfârșitul unei perioade de doi ani; imediat după prima alegere, numele acestor șase membri se vor alege prin tragere la sorți de către președintele adunării la care se face referire în paragraful 5 al acestui articol.

8. Alegerea a șase membri suplimentari ai Comitetului se va desfășura cu ocazia alegerilor periodice, conform prevederilor din acest articol.

9. Dacă un membru al Comitetului decedează sau demisionează, sau declară că din orice altă cauză nu își mai poate îndeplini îndatoririle, Statul Parte care l-a nominalizat pe acel membru va numi un alt expert care are calificările și îndeplinește cerințele prevăzute în prevederile relevante din acest articol pentru restul mandatului.

10. Comitetul își va stabili propriile reguli de procedură.

11. Secretarul General al Națiunilor Unite va asigura personalul și facilitățile necesare pentru îndeplinirea eficientă a funcțiilor Comitetului conform prezentei Convenții și va convoca prima adunare a acestuia.

12. Cu aprobarea Adunării Generale, membrii Comitetului constituit conform prezentei Convenții vor primi indemnizații din resursele Națiunilor Unite, în termenii și condițiile pe care le va hotărî Adunarea, ținând cont de importanța responsabilităților Comitetului.

13. Membrii Comitetului vor avea dreptul la facilitățile, privilegiile și imunitățile experților în misiune pentru Națiunile Unite, după cum s-a stabilit în secțiunile specifice ale Convenției privind Privilegiile și Imunitățile Națiunilor Unite.

Articolul 35

Rapoartele Statelor Părți

1. Fiecare Stat Parte va prezenta Comitetului, prin Secretarul General al Națiunilor Unite, un raport cuprinzător asupra măsurilor luate pentru punerea în aplicare a obligațiilor ce îi revin în conformitate cu prezenta Convenție și asupra progresului făcut în acea privință, în termen de doi ani după intrarea în vigoare a prezentei Convenții pentru Statul Parte respectiv.

2. După aceea, Statele Părți vor prezenta rapoarte ulterioare cel puțin la fiecare patru ani și apoi ori de câte ori solicită Comitetul.

3. Comitetul va stabili procedurile aplicabile pentru conținutul raportului.

4. Nu este necesar ca Statul Parte care a prezentat un raport inițial Comitetului să repete în rapoartele sale ulterioare informațiile furnizate anterior. Când întocmesc rapoartele pentru Comitet, Statele Părți sunt invitate să considere raportarea ca un proces deschis și transparent și să acorde importanța necesară prevederilor art. 4.3. ale prezentei Convenții.

5. Rapoartele pot evidenția factori și dificultăți care afectează gradul de îndeplinire a obligațiilor în condițiile prezentei Convenții.

Articolul 36

Analiza rapoartelor

1. Fiecare raport va fi analizat de Comitet, care va face la raport sugestiile și recomandările generale pe care le consideră adecvate și le va înainta Statului Parte respectiv. Statul Parte poate răspunde Comitetului cu orice informație pe care o consideră necesară. Comitetul poate solicita informații suplimentare de la Statele Părți, informații relevante pentru implementarea prezentei Convenții.

2. Dacă un Stat Parte a înregistrat o întârziere semnificativă în depunerea unui raport, Comitetul poate notifica Statul Parte respectiv despre necesitatea de a examina implementarea prezentei Convenții în acel Stat Parte, în baza informațiilor fiabile puse la dispoziția Comitetului, dacă raportul respectiv nu este depus în termen de trei luni de la notificare. Comitetul va invita Statul Parte respectiv să se supună unei astfel de examinări. În cazul în care Statul Parte răspunde prin transmiterea raportului, se vor aplica prevederile din paragraful 1 din acest articol.

3. Secretarul General al Națiunilor Unite va pune rapoartele la dispoziția tuturor Statelor Părți.

4. Statele Părți vor supune rapoartele dezbaterii publice, fiecare în țara sa, și vor facilita accesul la sugestiile și recomandările generale legate de respectivul raport.

5. Comitetul va transmite, dacă va considera necesar, agențiilor specializate, fondurilor și programelor Națiunilor Unite și altor organisme competente rapoarte ale Statelor Părți pentru a soluționa o cerere sau o nevoie de consiliere sau asistență tehnică cuprinsă în aceste rapoarte, împreună cu observațiile și recomandările Comitetului asupra acelor solicitări, dacă există.

Articolul 37

Cooperarea între Statele Părți și Comitet

1. Fiecare Stat Parte va coopera cu Comitetul și îi va asista pe membrii acestuia în îndeplinirea mandatului lor.

2. În relația sa cu Statele Părți, Comitetul va acorda atenția cuvenită modurilor și mijloacelor de creștere a capacităților naționale de implementare a prezentei Convenții, inclusiv prin cooperare internațională.

Articolul 38

Relația Comitetului cu alte organisme

Pentru a promova implementarea eficientă a prezentei Convenții și pentru a încuraja cooperarea

internațională în domeniul acoperit de prezenta Convenție:

(a) Agențiile specializate și alte organisme ale Națiunilor Unite vor avea dreptul să fie reprezentate la analiza implementării prevederilor din prezenta Convenție, conform misiunii mandatului lor. Comitetul poate invita agențiile specializate și alte organisme competente, în măsura în care consideră necesar, să furnizeze expertiză referitoare la implementarea Convenției în domenii care intră în aria de competență a mandatului lor. Comitetul poate invita agenții specializate și alte organisme ale Națiunilor Unite să depună rapoarte referitoare la implementarea Convenției în domenii care intră în domeniul lor de activitate;

(b) Atunci când își predă mandatul, Comitetul se va consulta, dacă este cazul, cu alte organisme relevante constituite prin tratate internaționale privind drepturile omului, pentru a asigura concordanța dintre ghidurile cu proceduri de raportare, sugestiile și recomandările generale, și pentru a evita duplicarea și suprapunerea în îndeplinirea funcțiilor acestora.

Articolul 39

Raportul Comitetului

Comitetul va raporta la fiecare doi ani Adunării Generale și Consiliului Economic și Social despre activitățile sale și poate face sugestii și recomandări generale în baza examinării rapoartelor și informațiilor primite de la Statele Părți. Astfel de sugestii și recomandări generale vor fi incluse în raportul Comitetului împreună cu comentariile Statelor Părți, dacă ele există.

Articolul 40

Conferința Statelor Părți

1. Statele Părți se vor întâlni periodic în cadrul unei Conferințe a Statelor Părți pentru a analiza orice problemă referitoare la implementarea prezentei Convenții.

2. Nu mai târziu de șase luni după intrarea în vigoare a prezentei Convenții, Conferința Statelor Părți va fi convocată de către Secretarul General al Națiunilor Unite. Întâlnirile ulterioare vor fi convocate de către Secretarul General al Națiunilor Unite bianual sau la decizia Conferinței Statelor Părți.

Articolul 41

Depozitar

Secretarul General al Națiunilor Unite va fi depozitarul prezentei Convenții.

Articolul 42

Semnarea

Prezenta Convenție va fi deschisă în vederea semnării pentru toate Statele și de organizațiile de integrare regionale, la Sediul Națiunilor Unite din New York, începând cu 30 martie 2007.

Articolul 43

Consimțământul

Prezenta Convenție va face obiectul ratificării de către Statele semnatare și al confirmării formale de către organizațiile de integrare regională. Ea va fi deschisă pentru aderarea oricărui Stat sau organizație de integrare regională care nu a semnat Convenția.

Articolul 44

Organizațiile de integrare regională

1. „Organizația de integrare regională” va însemna o organizație formată din statele suverane ale unei anumite regiuni, căreia statele membre i-au transferat competența în legătură cu aspectele guvernate de această Convenție. Organizațiile de acest tip vor declara în instrumentele lor de confirmare formală sau de aderare, în ce măsură au competență în ceea ce privește aspectele guvernate de această Convenție. Ulterior

ele îl vor informa pe depozitar despre orice modificare substanțială intervenită în măsura competenței lor.

2. Referințele la „Statele Părți” în prezenta Convenție se vor aplica acestor organizații, în limita competenței acestora.

3. În sensul articolului 45, paragraful 1 și al articolului 47, paragrafele 2 și 3 ale prezentei Convenții, nici un instrument depus de o organizație de integrare regională nu va conta la număratoarea voturilor.

4. Organizațiile de integrare regională, în ceea ce privește domeniul lor de competență, își pot exercita dreptul de a vota în cadrul Conferinței Statelor Părți, având un număr de voturi egal cu numărul de State Părți pe care le reprezintă la această Convenție. O astfel de organizație nu-și va exercita dreptul la vot dacă oricare dintre Statele ei membre își exercită acest drept, și invers.

Articolul 45

Intrarea în vigoare

1. Prezenta Convenție va intra în vigoare în a 30-a zi după depunerea celui de-al 20-lea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare Stat sau organizație de integrare regională care ratifică, confirmă formal sau aderă la Convenție după depunerea celui de-al 20-lea astfel de instrument, Convenția va intra în vigoare în a 30-a zi după depunerea instrumentului propriului de ratificare, confirmare formală sau aderare.

Articolul 46

Rezerve

1. Rezervele exprimate, incompatibile cu obiectul și scopul prezentei Convenții, nu vor fi permise.

2. Rezervele exprimate pot fi retrase în orice moment.

Articolul 47

Amendamente

1. Orice Stat Parte poate propune un amendament la prezenta Convenție și-l poate depune la Secretarul General al Națiunilor Unite. Secretarul General va comunica Statelor Părți orice amendament propus, cu o cerere de a fi notificat dacă acestea sunt de acord cu organizarea unei conferințe a Statelor Părți în scopul de a analiza și decide asupra propunerilor făcute. În cazul în care, în termen de patru luni de la data unei asemenea comunicări, cel puțin o treime din Statele Părți este de acord cu organizarea unei astfel de conferințe, Secretarul General va organiza conferința sub auspiciile Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de o majoritate de două treimi din numărul Statelor Părți, prezente și care votează, va fi prezentată de către Secretarul General Adunării Generale pentru aprobare și, ulterior, tuturor Statelor Părți pentru acceptare.

2. Un amendament adoptat și aprobat conform paragrafului 1 al acestui articol va intra în vigoare în a 30-a zi după ce numărul de instrumente de acceptare depuse atinge două treimi din numărul de State Părți prezente la data adoptării amendamentului. Ulterior, amendamentul va intra în vigoare pentru orice Stat Parte în a 30-a zi după depunerea propriului său instrument de acceptare. Un amendament va fi obligatoriu numai pentru acele State Parte care l-au acceptat.

3. Dacă se stabilește astfel de către Conferința Statelor Părți prin consens, un amendament adoptat și aprobat conform paragrafului 1 al acestui articol care se referă exclusiv la articolele 34, 38, 39 și 40 va intra în vigoare pentru toate Statele Părți în a 30-a zi după ce numărul de instrumente de acceptare atinge două treimi din numărul Statelor Părți la data adoptării amendamentului.

Articolul 48
Denunțarea

Un Stat Parte poate denunța prezenta Convenție printr-o notificare, în scris, către Secretarul General al Națiunilor Unite. Denunțarea va deveni efectivă la un an după data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 49
Formatul accesibil

Textul prezentei Convenții va fi disponibil în formate accesibile.

Articolul 50
Texte autentice

Textele în arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă ale prezentei Convenții vor fi valabile în mod egal.

Drept mărturie, subsemnații plenipotențari, fiind autorizați legal în acest scop de propriile Guverne, am semnat prezenta Convenție.

Anexa II

Protocolul Opțional la Convenția pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități

Statele Părți la prezentul Protocol au stabilit următoarele:

Articolul 1

1. Un Stat Parte la prezentul Protocol („Stat Parte”) recunoaște competența Comitetului pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități („Comitetul”) de a primi și analiza comunicările de la sau în numele indivizilor sau grupurilor de indivizi supuși jurisdicției acestuia care susțin că sunt victime ale încălcării, de către acel Stat Parte, a prevederilor Convenției.

2. Nu va fi primită de către Comitet nici o comunicare dacă ea se referă la un Stat Parte la Convenție care nu este parte și la prezentul Protocol.

Articolul 2

Comitetul va considera o comunicare inadmisibilă atunci când:

- (a) Comunicarea este anonimă;
- (b) Comunicarea reprezintă un abuz al dreptului de a depune asemenea comunicări sau este incompatibilă cu prevederile Convenției;
- (c) Aceeași problemă a fost deja examinată de Comitet sau a fost ori este în curs de examinare pe baza unei alte proceduri de soluționare a unei investigații internaționale;
- (d) Nu s-au epuizat toate măsurile corective interne disponibile. Aceasta nu va fi regula atunci când aplicarea măsurilor corective se prelungește în mod nerezonabil sau este puțin probabil să producă o rezolvare efectivă;
- (e) Este în mod evident concepută greșit sau nu este fundamentată suficient; sau atunci când
- (f) Faptele care sunt obiectul comunicării s-au întâmplat înainte de intrarea în vigoare a prezentului Protocol pentru Statul Parte în cauză, dacă acele fapte nu au continuat după acea dată.

Articolul 3

În conformitate cu prevederile articolului 2 din prezentul Protocol, Comitetul va supune atenției Statului Parte orice comunicare care i-a fost înaintată în mod confidențial. În termen de șase luni, Statul recipient va prezenta Comitetului, în scris, explicații sau declarații prin care se clarifică problema și măsurile pentru soluționare, dacă este cazul, care ar fi putut fi luate de către acel Stat.

Articolul 4

1. În orice moment după primirea comunicării și înainte de stabilirea fondului vinovățiilor, Comitetul poate transmite Statului Parte în cauză pentru o analiză urgentă o solicitare ca Statul Parte să ia măsurile intermediare necesare pentru a evita posibile atingeri ireparabile aduse victimei sau victimelor presupusei încălcări.

2. Atunci când Comitetul își exercită responsabilitatea conform paragrafului 1 din acest articol, aceasta nu implică luarea unei decizii a supra admisibilității sau a problemelor reclamate în comunicare.

Articolul 5

Comitetul va organiza ședințe cu ușile închise atunci când examinează comunicările în condițiile prezentului Protocol. După examinarea unei comunicări, Comitetul va înainta sugestiile și recomandările proprii, dacă există, către Statul Parte în cauză și către petent.

Articolul 6

1. În cazul în care Comitetul primește informații de încredere prin care se indică încălcări grave sau sistematice, de către un Stat Parte, ale drepturilor stabilite în Convenție, Comitetul va invita acel Stat Parte să coopereze la examinarea informațiilor și, în acest scop, să prezinte observații referitoare la informațiile în cauză.

2. Ținând cont de orice observații care ar putea fi prezentate de către Statul Parte în cauză, precum și de orice informații de încredere de care dispune, Comitetul poate desemna unul sau mai mulți dintre membrii săi să desfășoare o investigație și să raporteze de urgență Comitetului. Atunci când se justifică și cu aprobarea Statului Parte, investigația poate include o vizită pe teritoriul acestuia.

3. După examinarea constatărilor unei asemenea investigații, Comitetul va transmite aceste constatări Statului Parte în cauză, împreună cu comentariile și recomandările formulate.

4. În termen de șase luni de la primirea constatărilor, comentariilor și recomandărilor transmise de către Comitet, Statul Parte în cauză va transmite Comitetului observațiile sale.

5. O astfel de investigație se va desfășura în mod confidențial și se va apela la cooperarea Statului Parte în toate etapele procedurilor.

Articolul 7

1. Comitetul poate invita Statul Parte în cauză să includă în raportul său, în condițiile articolului 35 din Convenție, detaliile oricăror măsuri luate ca răspuns la o investigație desfășurată conform articolului 6 din prezentul Protocol.

2. Dacă este necesar, după expirarea perioadei de șase luni la care se face referire în articolul 6.4, Comitetul poate invita Statul Parte respectiv să îl informeze asupra măsurilor luate ca răspuns la o asemenea investigație.

Articolul 8

La momentul semnării sau ratificării prezentului Protocol sau al aderării la acesta, fiecare Stat Parte poate declara că nu recunoaște competența Comitetului prevăzută în articolele 6 și 7.

Articolul 9

Secretarul General al Națiunilor Unite va fi depozitarul prezentului Protocol.

Articolul 10

Prezentul Protocol va fi deschis pentru semnare de către Statele și organizațiile de integrare regională semnatare ale Convenției, la sediul Națiunilor Unite, începând cu 30 martie 2007.

Articolul 11

Prezentul Protocol se va supune ratificării de către Statele semnatare ale acestui Protocol, care au ratificat sau care au aderat la Convenție. Protocolul va face obiectul confirmării formale de către organizațiile de integrare regională semnatare ale acestui Protocol, care au confirmat formal Convenția sau care au aderat la aceasta. Protocolul va fi deschis pentru aderare oricărui Stat sau organizație de integrare regională care a ratificat, confirmat formal sau a aderat la Convenție și care nu a semnat Protocolul.

Articolul 12

1. „Organizație de integrare regională” va însemna o organizație constituită de statele suverane dintr-o anumită regiune, căreia statele membre i-au transferat competența în privința aspectelor guvernate de Convenție și de acest Protocol. Asemenea organizații vor declara în instrumentele lor de confirmare formală sau de aderare, măsura ariei lor de competență referitoare la aspectele guvernate de Convenție și de acest

Protocol. Ulterior ele îl vor informa pe depozitar despre orice modificare semnificativă legată de aria lor de competență.

2. Referințele la „Statele Părți” din prezentul Protocol se vor aplica acestor organizații în limitele competenței acestora.

3. În sensul articolului 45, paragraful 1 și al articolului 47, paragrafele 2 și 3 ale prezentului Protocol, nici un instrument depus de o organizație de integrare regională nu va conta la numărarea voturilor.

4. Organizațiile de integrare regională, în aspecte din domeniul lor de competență, își pot exercita dreptul de a vota în cadrul Conferinței Statelor Parte, cu un număr de voturi egal cu numărul de State Parte pe care le reprezintă la această Protocol. O astfel de organizație nu-și va exercita dreptul la vot dacă oricare dintre Statele ei membre își exercită acest drept, și invers.

Articolul 13

1. Făcând obiectul intrării în vigoare a Convenției, prezentul Protocol va intra în vigoare în a 30-a zi după depunerea celui de-al 10-lea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare Stat sau organizație de integrare regională care ratifică, confirmă formal sau aderă la Protocol după depunerea celui de-al 10-lea asemenea instrument, Protocolul va intra în vigoare în a 30-a zi după depunerea instrumentului propriu.

Articolul 14

1. Rezervele formulate, incompatibile cu obiectul și scopul prezentului Protocol nu vor fi permise.

2. Rezervele formulate pot fi retrase în orice moment.

Articolul 15

1. Orice Stat Parte poate propune un amendament la prezentul Protocol și îl depune la Secretarul General al Națiunilor Unite. Secretarul General va comunica orice amendament propus Statelor Părți, cu o cerere de a fi notificat dacă acestea sunt de acord cu organizarea unei întâlniri a Statelor Părți în scopul de a analiza și decide asupra propunerilor făcute. În cazul în care în termen de patru luni de la data unei asemenea comunicări, cel puțin o treime din Statele Părți sunt de acord cu organizarea unei asemenea întâlniri, Secretarul General va organiza întâlnirea sub auspiciile Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de o majoritate de două treimi din numărul Statelor Părți, prezente și care votează, va fi prezentată de către Secretarul General la Adunării Generale pentru aprobare și, ulterior, tuturor Statelor Parte pentru acceptare.

2. Un amendament adoptat și aprobat conform paragrafului 1 al acestui articol va intra în vigoare în a 30-a zi după ce numărul de instrumente de acceptare depuse atinge două treimi din numărul Statelor Părți la data adoptării amendamentului. Ulterior, amendamentul va intra în vigoare pentru orice Stat Parte în a 30-a zi după depunerea propriului său instrument de acceptare. Un amendament va fi obligatoriu numai pentru acele State Parte care l-au acceptat.

Articolul 16

Un Stat Parte poate denunța prezentul Protocol printr-o notificare, în scris, către Secretarul General al Națiunilor Unite. Denunțarea va deveni efectivă la 1 an după data primirii notificării de către Secretarul General.

Articolul 17

Textul prezentului Protocol va fi disponibil, în formate accesibile.

Articolul 18

Textele în arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă a prezentului Protocol vor fi valabile în mod egal.

Drept mărturie, subsemnații plenipotențiarilor, fiind autorizați legal în acest scop de propriile Guverne, am semnat prezentul Protocol.